

DOMOLJUB

Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Posvečuj Gospodov dan

Kot katoličani vemo, da nam morajo biti Gospodovi dnevi nadvse sveti. Saj že sveto pismo zelo povdarja svetost dneva, ki si ga je Bog pridržal in dolžnost, da se ta dan posvečuje. »Bog je sebi dan blagoslovil in posvetil, ker je ta dan počival po delu, ki je bilo posvečeno stvaritvi vesoljstva. Šest dni delajte, sedmi dan pa naj bo vam svet; kdor bi ta dan opravljal kako delo, naj bo na smrt obsojen.« Skoro ni stvari, ki bi jo bil Bog tako sveto pridržal sebi kot je nedelja, ki se prav radi tega imenuje njegov dan, njegovo lastništvo!

Iz tega sledi, da je posvečevanje nedelj resna stvar, ki ni samo v živi, globoki zvezi z našo dušo, ampak prav tako budi z blagostanjem v življenju posameznikov, v življenju družin, narodov in držav. V tem smo si in moramo biti vedno na jasnem.

Nedelje in zapovedani prazniki Gospodovi pripadajo izključno Bogu po božjem zakonu. Ako pa se ti dnevi po zasebnikih zlorabljajo za svetne ali celo grešne svrhe, govorimo o skrunjenju Gospodovega dneva. Ta greh pa v svojih posledicah ne ostane samo na osebi, ki greši, ampak tudi na okolici, v kateri dotična oseba s pohujšanjem deluje. Najhujše pa so posledice, ako državna oblast Gospodov dan na ta ali drugi način samovoljno odtegne njegovemu namenu. To pa zato, ker se učinek takega dejanja razteza na vse ozemlje dotične države in traja lahko brez kraja.

In to se je zgodilo tudi pri nas lansko leto, ko je bil dne 2. februarja 1934 objavljen zakon o obvezni telesni vzgoji. V § 7 tega zakona se uvajajo posebni nedeljski tečajji, v katerih bi se telesno vzgajala moška mladina po končani ljudski šoli do dovršenega 20. leta.

Kako pa je treba te tečaje in delo v njih razumeti, to nam razlaga podrobno uvedba o ustanavljanju in delu nedeljskih tečajev, ki so jo letos dne 1. aprila 1935 objavile »Službene Novine«. Navedimo nekaj stavkov iz te uredbe: »Pouk o obvezni telesni vzgoji v nedeljskih tečajjih se vrši samo ob nedeljah... Pouk traja eno in pol do dve uri; pri izletih in pri posebnem pouku tudi več... Pouk se vrši samo ob nedeljah in praznikih predpoldne..., organizacija dela pa se vrši ob nedeljah predpoldne ali popoldne. Včasih pa potrebno, da se pouk razširi na celo dopoldne ali popoldne ali celo na cel dan... Enkrat na mesec se prireja, kjer je to mogoče, poldnevni izlet. Za obvezance od 17. do 20. leta je treba po možnosti urediti enkrat na leto vsaj eno »maršovanje sa logorovanjem« od dveh do treh dni.«

Ta uredba torej trga iz nedelje poldrugo uro, dve uri čas predpoldne ali popoldne, celo predpoldne ali celo popoldne, da cele

dneve tudi do tri dni hkratu za izlete, za marše in logorovanje; trga ta čas Bogu in ga sekularizira ter odreja za čiste posvetne svrhe. Se dalje gre in trga samovoljno in nasilno mlade duše od Gospodovega dneva in jih sili, da se vadijo s stvarmi, ki k službi božji nikakor ne spadajo ter jim naravnost onemogočuje gojitev verskega življenja. In prav to preprečiti hoče naslednja resolucija permanentnega odbora za evharistične kongrese: Proti sekularizaciji Gospodovih dni: Delegati vseh škofij v državi kot člani permanentnega odbora za evharistične kongrese, zbrani na svojem sestanku v Ljubljani dne 28. junija 1935, zahtevajo, da pristojne državne oblasti absolutno vodijo račun o tem, kako bi Gospodovi dnevi ostali popolnoma

rezervirani namenu, za katerega so po božjem zakonu odločeni; namen pa jim je ne samo izvrševanje dotičnih verskih dolžnosti, marveč negovanje verskega življenja sploh. Zato obsojajo »Zakon o obvezni telesni vzgoji« in dotično »Uredbo o esnavljanju in delovanju prazniških tečajev«, v kolikor se v njih namen, kateremu so Gospodovi dnevi izključno posvečeni, prezira. Devolet je na razpolago delovnih dni, da se morejo cilji imenovanega zakona in uredbe nemoteno dosežati.

Pozivljajo se tudi vsi pristojni faktorji, naj pazijo, da bi se javni, zlasti mladinski nastopi, samo v toliko dovoljevali, v kolikor je izvrševanje verskih dolžnosti pripadnikom katoliške veroizpovedi brezpogojno omogočeno in zasigurano. Drugače je obeležje takih prireditev amoralno, in je to treba s stališča božjih interesov absolutno pobijati.

Kmet in uradnik

1. Kaj pravi uradnik

Mnogo se je že pisalo o zadnjem znižanju uradniških plač, ki je prineslo precej razburjenja v uradniške vrste, posebno med hudo prizadete uradniške družine. V kmetijskih vrstah pa je nastalo neko zadovoljstvo, češ, sedaj so enkrat tudi uradniki prizadeti, ne samo davkoplačevalci. Zato sem smatral za potrebno, da se kmetickemu sloju znižanje uradniških plač stavi v pravo luč in trdno sem prepričan, da me bo razumel in se strinjal z mojimi izvajanjmi.

Sem sin revnih kmetijskih staršev, poznam torej vse težnje in težave kmetijskega stanu, a kot uradnik tudi vse skrbi, ki tarejo posebno nižjega uradnika.

Ni moj namen, kritikovati naredbo vlade, ki je v najtežjih časih prevzela krmilo države, ki hoče rešiti, kar se še da rešiti. Gotovo se je s težkim srcem odločila za ta korak, ker na zvišanje davkov v današnjih časih nikakor ni bilo mogoče misliti, ko je kmet že itak na robu prepada. Ni se pa zavedla, da je to znižanje krivično. Višjim uradnikom se je mnogo manj odtegnilo kakor nižjim, najbolj pa so prizadeti poročeni s številno deco. Ako pomislimo, da v drugih državah podpirajo družine, nas je nova uredba po pravici zabolala, ker smo bili mnenja, da na merodajnih mestih nimajo smisla za družine. Ako bi ostalo pri tem, bi se le pospešil padec rojstev in s tem tudi številčno propadanje naroda, ubila bi se družina, ki je osnovna celica družbe in temelj države. Poprava uredbe je le v korist uradnikov v mestih. Hrana na deželi pa ni nič cenejša kot v mestu, koliko pa stane šolanje otrok, o tem pa ve pripovedovati le oni, ki je prizadet. V mestih ne stane šolanje otrok toliko, ker imajo otroci hrano in stanovanje doma. Uradniki bodo še bolj silili v taka mesta, a dežela bo zapostavljena. Zato bi bilo dobro, da bi se uredba o

znižanju plač ozirala posebno na uradniške družine v nižjih draginskih razredih, s tem bi imeli uradniki večje veselje do dela in ne bi tako silili v mesta.

Z znižanjem uradniških plač so prizadeti prav vsi sloji. Saj je bil uradnik tisti, ki je največ kupoval. Sedaj se bo moral omejiti na najpotrebnejše. In kdo bo trpel škodo? Ne samo uradnik, temveč tudi kmet, obrtnik, trgovec. Cene kmetiskim pridelkom se bodo še bolj znižale, ker ne bo več odjemalcev. Vzemimo samo en primer: mesarji bodo živino kupovali po smešni ceni, ker bodo rekli, da mesa ne morejo več prodati po isti ceni, in škodo bo imel kmet, ne mesar. Vino se bo pocenilo. Škodo bo imel vinogradnik, ne gostilničar. Da bo pri tem trpela predvsem tudi kultura, je umevno, ker uradnik je že sedaj težko odrinil denar za potrebni časopis, a sedaj pri najboljši volji ne bo mogel naročiti časopisov, ne kupovati knjig. Zato res ne razumem, kako se morajo še nekateri veseliti, da se je uradnikom znižala plača, ko je pa vendar s tem tudi sam prizadet.

Pred leti so v švicarskem parlamentu sklepali o znižanju plač državnim uradnikom, pa veste, kdo je bil proti? Kmet. Kmetijski zastopnik je v parlamentu to tako utemljeval: Ako uradnik ne bo imel denarja, ga tudi mi ne bomo imeli. Uradnik je naš najboljši odjemalec. Denar ne bo krožil po državi in mi ne bomo mogli svoje pridelke spraviti v denar. Ako pa tega ne moremo, tudi davkov ne bomo mogli redno plačevati.

Kar me še zelo boli, so očitki, da nas kmeti redi. Ali ni vsak delavec vreden svojega plačila? Kdo očita odvetnikom, da jih kmeti redi? Ali obrtnik tudi ne živi od kmetijskih žuljev? Tako bi lahko naštel še več drugih slojev. Pa njim nihče tega ne očita. Ti očitki naj bi leteli

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Tudi pretekli teden se ni pripetilo na afriškem bojišču nič posebnega. Vršili so se, kakor običajno, le mali spopadi prednjih straž in redna dnevna poizvedovanja številnih italijanskih aeroplanov.

Vendar vse kaže, da je sedanje zatišje le mir pred viharjem, zakaj časopisje že poroča, da se Italijani prav krepko pripravljajo za zopetni bojni nastop proti Makali, pa tudi na južni fronti v smeri proti mestu Goroheja. Italijansko napredovanje zelo ovirajo nalezljive bolezni in pomanjkanje pitne vode. V dunajskih puščavi je radi žeje umrlo že okoli 250 italijanskih vojakov. V veliko pomoč italijanski armadi so domačini iz italijanskih afriških pokrajin, pa tudi begunci iz abesinske vojske, ki so stopili iz teh ali onih vzrokov na italijansko stran. Italijani spretno izrabljajo osebne želje in namene nekaterih abesinskih poglavarjev in pošiljajo zaskarec

vseh vrst v prvo bojno črto, dočim se bori večina redne italijanske armade — za njimi, zakaj do večjih bojov, če izvememo nastop pri Adui, doslej ni prišlo. Pri Adui pa je bila bitka vsekakor vroča, čeprav uradna poročila obeh držav o tem mnogo ne govorijo. Iz angleškega vira se kaže, da je padlo okoli 10.000 ranjenih pri Adui 12.000 Italijanov in še več Abesincev.

Ko to pišemo, poroča časopisje o italijanskem nastopu na vseh frontah in ni izključeno, da bo prihodnji »Domoljub« že pisal o večjih spremembah na afriškem bojišču.

Posredovanje Francije med Italijo in Anglijo še ni upelo, morda tudi zato ne, ker se doslej tako Italija kakor Abesinija čutita močnim in nepremagljivim. Morebitna večja zmaga te ali one sovražnice na bojnem polju bi ulegnila pospešiti francoska prizadevanja za mir. —

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobiz. List »Paulinusblatt« objavlja ob priliki desetletnice ustanovitve nedeljske službe božje na kolodvoru v nemškem Münchenu nekatere značilne številke važne ustanove. V prvem letu (1925-26) sta bili vsako nedeljo v čakalnici na kolodvoru dve maši, pri katerih je bilo navzočih 3800 vernikov, od teh so obhajali 820. Kmalu se je začutila potreba po 4 nedeljskih službah božjih. Tako je bilo v letu 1928-29 branih 261 maš, katerih se je udeležilo 46.100 ljudi, od teh je prejele sv. zakramente 2500. Nato so uvedli še peto in šesto sv. mašo. V letu 1933-34 so našli na kolodvoru 385 božjih služb s 71.562 udeležniki in 4623 obhajali. Pri vsaki sv. maši je tudi petminutna pridiga. — Francišan p. Gregor Girard je uredil in vodil svojo šolo tako zgledno, da je bila vzor vsega švicarskega šolstva. V

le na one, ki brez dela vlečejo težke denarce in izsesavajo kmeta. Vsak stan je potreben in noben stan naj se ne povzdiguje nad drugim. Država rabi uradnike in le dobro plačan uradnik bo tudi svojo dolžnost vestno izpolnjeval, ne bo pa primoran si iskati postranskih dohodkov. Neusmiljeno pa naj država kaznuje vse one, ki zapravljajo in poneverjajo državni denar, pa naj bo to minister ali kdo drugi.

Dobro vemo, da je kmet danes v zelo slabem položaju. A kdo je temu kriv? Gotovo ne uradnik. Kdo je kriv, da denar ne kroži po državi? Zopet ne uradnik. Iskati je treba pravih krivcev, a te zopet ne najdete med nižjimi uradniki, temveč med visokimi glavami.

Stremljenje vlade, da se izboljša finančno stanje, dobro razumemo, in smo pripravljeni doprinesti tudi žrtve, samo ublaži naj se dosedanja uredba. Trdno upamo, da bo vlada storila vse, kar je v njeni moči, da se odtegljaji regulirajo. S kmetiskim ljudstvom pa želimo složno sodelovati in prepričani, ki je do sedaj zijal med nami, naj izgine, in rano ob rani delajmo za dobrobit naše mlade države.

Nizji uradnik.

počaščenje njegovega spomina so temu franciskanu odkrili v njegovem rojstnem kraju v Freiburgu spomenik. v Švici pa so izdali znamenje s podobo vzglednega katoliškega redovnika. — Avstralski franciskani imajo sedem samostanov in eno vseučilišče. — V franciskanskem semenišču v Parizu je daroval nedavno prvo sv. mašo Ivan Muhamed Ben Abd el Jalil, ki je pred osmimi leti v francoskem Maroku zapustil mohamedansko vero in sprejel katoliško. — V Franciji opažajo v zadnjih letih, da se šolani ljudje vračajo k lepemu verskemu življenju, dočim delavska množica zlasti v predmestjih lezejo bolj in bolj v brezverstvo in komunizem. — Nedavno je umrl francoski maršal Lyautey, znan iz svetovne vojne ne samo kot izvrsten vojskovodja, ampak tudi kot praktičen in prepričan katoličan. — 120.000 članov šteje katoliška mladeniška delavska organizacija v Belgiji. Izdaja 22 časopisov.

MADJARSKA

s Kako mislijo urediti vprašanje kmetijskih dolgov na Ogrskem? Madžarska vlada je predložila parlamentu predlog ureditve kmetijskih dolgov: Kmetom, ki imajo manj od 10 oralov posestva, se bodo spremenili kratkoročni dolgovi v dolgoročne, katere odplačajo v 50 letih, in sicer v prav majhnih obrokih po 3 in pol procenta obresti. Kmetom s do 20 oralov posestva se bodo dolgovi uredili pozneje. Posestnikom s posestvom do 1000 oralov bo država prevzela oni del dolga, ki je višji od 40-otnega čistega katastrskega donosa. Pri stvih z nad 1000 orali bo uredila razdolžitve posamič.

AVSTRIJA

s To in ono iz Korotana. Nov občinski odbor je dobil Zvabek. Za župana je bil izvoljen predsednik izobraž. društva, Stefan Potočnik. — Le malo znana je vas Kozje, od sveta odrezana živi svoje življenje. Zadnje tedne pa postaja nanjo pozorna vsa širša okolica. V neki osamljeni bašti straši. Čuden ropot čujejo, po stenah razbija, treske letijo po zraku;

in ta strah se ponavlja skoro sleherno noč. Domači so postali zbegani, le šestnajstletna hčerka je ostala hladnokrvna. Ljudje so začeli slutiti, da mora biti čudni pojav nočnega hrupa in nemira v zvezi z dekletjo. Poslali so jo neko noč k sosedu, in glej! Tedaj ni bilo strahu v bajti. Dekle je normalno in močno. Razpolaga s tajno silo, ki si je še sama ni svesta. Učenjaki govorijo menda v takih slučajih o »medijah«, o vsem pa še do danes ni prave jasnosti. Pač nevidna moč v človeškem telesu, ki je zaenkrat skrivamo v tuje besede. »Straši« še naprej in v mnogih nočeh je mala bajtica polna radovednežev. Tudi orožniki so se za zanimivi pojav že zanimali. — V Zrelcu so pokopali Tomaža Ogrisa. — V Bačah so dajali v grob 78 letno Terezijo Müller. — V Vovbrah sta umrla 77 letni Franc Habermut in 82 letna Terezija Magnik z Voberske gore.

NEMČIJA

s Kako je bil ugrabljen škof Legge. Nemški škof Legge se je mudil na službenem potovanju. Ko je prišel v Altenburg, da deli zakrament sv. birme, so ga tamošnji katoličani zelo slovesno sprejeli. Odšel je najprej v župni urad, kjer je začel sprejemati odpotnike katoliških združenj. Nenadoma pride v sobo berlinska policija in napove škofu aretacijo. V zaporu je škof Legge zbolel.

AMERIKA

s Drobiz. V Owasu Wis. je umrl 46 letni Jos. Usman iz Smihela na Dolenjskem. — V Girardu Kans. je v ubožnici umrl 82 letni Martin Smrekar iz Smartna pri Litpi. — V Chicagu sta preminula 48 letna Marija Vraščič in 74 letni John Prah. — Smrtno se je ponesrečil v rudniku v Cornwallu Pa 47 letni Andrej Šimenc s Pristave pri Mengšu. — V Franklinu Kans. je zapel mrtvaški zvon 61 letnemu Antonu Leskaja iz Krašnje. — V Niles O. je nagloma umrla 45 letna Jožefa Pajnič iz Slepške pri Mokronogu. — V St. Mary's Pa. je odšel v večnost 40 letni Frank Cek iz Hrušice na Notranjskem. — V Jolietu so umrli: 39 letni Frank Hren iz Kompolja, 23 letni Henrik Rogina in 49 letni Andrej Videc iz Ajdovca pri Žužemberku. — V Indian. Ind. je zaspal v Gospodu 46 letni Frank Luzar iz Potovrha na Dolenjskem.

DROBNE NOVICE

Več kot 250 Nemcev iz južne Tirolske je zbežalo v Avstrijo.

98% volivcev je menda glasovalo za vpostavitve monarhije v Grčiji.

16.488.000 prebivalcev ima po zadnjem ljudskem štetju Turčija.

2000 oseb je bilo ubitih pri eksploziji v Langearu na Kitajskem. Uničena je tudi misijonska šola z bolnišnico.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremijo denar v tujostavilo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetnej.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 3664-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1188-66 Ned. Bank. LUKSEMBURG: No 296- Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše cene in tabele.

Kako je slovensko ljudstvo „volilo“

Po ustavi od 3. septembra 1931 Službeni list št. 53, čl. 54 voli narod svobodno z občin enakim in nepotrebnim glasovanjem narodno skupščino.

Po zakonu o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino od 10. septembra 1931. Službeni list št. 55, § 7. imajo pravico voliti poslance moški, ki so dovršili 21. leto starosti in ki so državljani kraljevine Jugoslavije.

Z ustavo in volivnim zakonom je torej jasno in točno predpisano svobodna volitev in se v tem pogledu ne more pojaviti nikaka nejasnost (§ 97. volivnega zakona). Vsa oblastva morajo nastopiti po določilih ustave in vsakdo se ji mora pokoravati (člen 120 ustave).

Za one, ki bi hoteli kakorkoli vplivati na svobodno odločitev volivca: kdor da ali obeta volivcu darilo, ali mu ponudi ali obeta mesto v javni ali zasebni službi, da ga zavede, da podpiše kandidatno listo, ali jo ne podpiše, ali že dani podpis nanjo prekliče, ali da za izvestno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje, določa § 73. volivnega zakona strogo kazen.

Posebej pa velja za politično upravne uslužbence zakon o notranji upravi z dne 19. junija 1929, Uradni list št. 76, čl. 118, ki prepoveduje politično upravnim službenecem vsako direktno umešavanje v volitve: nasprotno čl. 45 istega zakona ukazuje okrajnim načelnikom, da morajo v vsakem primeru ravnati tako, da utrdijo s tem med prebivalstvom zaupanje v oblastva. Nadalje mora v smislu čl. 46. tega zakona okrajni načelnik odrediti, tudi iz lastnih nagibov, vse, kar je po zakonu dopustno in kar se sklada z zakonom in javnimi koristmi.

Pri volitvah 8. novembra 1931 so se navedena zakonska določila brezobzirno teptala ravno od strani oblastev, to je, od bana, okrajnih načelnikov, županov, orožnikov in drugih državnih funkcionarjev.

Volivne komisije, oziroma volivni odbori, katerim zakon o volitvah natančno predpisuje v čl. 33–52 način glasovanja, se za te predpise niso brigale, ne glede osebne volivne pravice (§ 7.) ne glede načina glasovanja (§ 33, 47, 49).

Zadnje volitve je organizirala, vodila in izvršila v celoti politična oblast s pomočjo in pritiskom vseh drugih panog drž. uprave

Dokazi so sledeči:

Ban dravske banovine in njegov namestnik sta po razpisu volitev prirejela dan za dnevom sestanke in pobirala podpise za volivno listo. Na vseh sestankih sta pozivala povabljene predvsem župane in občinske odbornike, da morajo listo podpisati, organizirati volivno agitacijo, sami voliti in tudi druge brezpogojno peljati na volišče. Oba sta dajala tudi volivne parole. Trdila sta, da gre za kralja in za državo. V obmejitvi okrajnih sta grozila z okupacijo Italijanov, če ne bi

Prepir radi prta

... uporabljala bom vedno samo

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVNO MILO

za namakanje pa žensko hvalo

bil odziv na volitve dovolj močan. Označila sta tiste, ki ne bi šli na volišče, kot protidržavne elemente.

Ban je pozval tudi vse okrajne načelnike k sebi in jim dal v gornjem smislu navodila, po katerih se morajo z vso brezobzirnostjo ravnati.

Okrajni glavarji so res vzeli vso akcijo v svoje roke in so na način, kakršnega si slovenska javnost do sedaj ni mogla niti predstavljati, izvrševali povelja bana. Pozivali so k sebi župane in jim dajali stroga navodila, da se morajo z vsem svojim vplivom in aparatom, ki ga imajo kot župani v rokah, angažirati za volitve. V naprej so jim tudi napovedali, da bodo odstavljeni ako ne bi tega v vsem obsegu in z vso skrbnostjo izvrševali. Dobili so celo nalog, da morajo garantirati za gotov odstotek udeležbe pri volitvah.

Okrajni glavarji niso izrabljali svojo oblast samo nad avtonomnimi zastopstvi naših občinskih uprav, ampak so se direktno udeleževali tudi volivnega boja. Sklicovali so sestanke, na katerih so sami v lastnosti okrajnih poglavarjev nastopali. Spremljali so kandidate na njihovih pobedah. Udeleževali so se sestankov, na katerih so postavljali kandidate in so sami pri tem aktivno sodelovali. Ne velja pa to samo za enega ali drugega okrajnega načelnika, ampak so vsi postrtovalno in neskrupulozno delali pri teptanju pozitivnih zakonov.

Vse vplivnejše organizacije, poedince, stanovske korporacije so vpregli v volivno agitacijo. Dajali so povelja ognjegasnim

društvom, duhovščini, učitelstvu, Soko.u, državnim uradom, industrijskim in drugim podjetjem in organizacijam, da morajo vsi kot parolo za kralja in državo iti v volivni boj za edino listo. Poudarjali so, da je neaktivnost ali celo pasivnost zločin proti državi, proti kralju in celo proti Bogu. Natlačnejše naj o tem prišajo uradna povelja, oziroma okrožnice bana, okrajnih načelnikov in drugih državnih funkcionarjev.

Nezaslišan pritisk.

Ban dr. Marušič je v svoji okrožnici naročil vsem podrejenim uradom, da morajo vse uslužbence spraviti na volišče in da morajo po volitvah poročati in javiti vse tiste, ki se volitev ne bi udeležili. Volivno svobodo zajamčeno z ustavo in zakonom, je sprebrnil v volivno dolžnost.

Vabilo nosilca državne liste je razposlal vsem občinam in z okrožnico od 30. oktobra 1931 pov. S. št. 156/2 je uradno naročil županom, da morajo volivno vabilo vročiti vsem volivnim upravičencem proti potrdilu na dostavni poli in da morajo dostavne pele priporočeno dostaviti do 7. novembra v roke okrajnih načelnikov. Po banovem navodilu in po lastnih nagibih so okrajni načelniki izdajali na županstva, urade, organizacije, strokovne in stanovske, okrožnice, v katerih so proti jasnim določbam ustave in volivnega zakona proklamirali volivno dolžnost in s tem nepoučene volivce, ki niso imeli prilike poučiti se iz zakonov o svobodi volitev, namenoma spravili v zmoti.

(Nadaljevanje sledi.)

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z nemejeno zavezo

v Kamniku

Šteta št. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestuje po dogovoru do 5%/o

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Knez namestnik v Angliji. Angleški kralj je dal v čast kneza namestnika Pavla in njegove soproge slavnostni dine. Po kosilu je ostal kralj Jurij nad eno uro v razgovoru s knezom Pavlom. Zvečer pa je priredil knezu namestniku in njegovi soprogi slavnostno večerjo angleški prestolonaslednik. Knez-namestnik Pavle, ki se je še posvetoval tudi z drugimi odločilnimi angleškimi politikami, se je že vrnil v domovino.

d Nov banovinski šolski odbor smo dobili. V banovinski šolski odbor so imenovani: Prosvetni inspektor Ivan Dolence in vršilec dolžnosti banovinskega šol. nadzornika Ivan Strukelj, dalje so imenovani za člane: Anton Dokler, direktor drž. učiteljske šole v p. v Ljubljani, Jože Arhar, mizarški podjetnik, St. Vid nad Ljubljano, Ivan Prijatelj, prof. učiteljske šole v Mariboru, Smetanova ulica 36, Janez Selih, posestnik, Dobova 2, p. Slov. Konjice, in dr. Alojzij Zupan, stol. kanonik, Ljubljana.

d V Zagreb so premestili bivšega ravnatelja ljubljanske pošte dr. Janka Tavzesa.

DOMAČE NOVICE

d Novo poslopje za III. drž. real. gimnazijo v Ljubljani na »pekovskih njivah« na Kržičevi ulici zgradi podjetnik Emil Tomažič. Če ne bo mraz preveč nagajal, bo stavba v največjem stanju že do zime pod streho.

d Preureditev državne ceste št. Vid nad Ljubljano do Jeperce. Na tehničnem oddelku banke uprave so že izdelani načrti za preureditev in modernizacijo drž. ceste od St. Vida nad Ljubljano naprej do znane Jeperce, kjer je bil kraj zelo nevaren za avtomobile in je bilo po vojni že mnogo hudih, celo smrtnih nesreč. Obstojata dva načrta. Ko bodo načrti še pregledani in naposled odobreni od gradbenega ministrstva, bodo razpisana gradbena dela. Stroški za ta del ceste so proračunani na 7 milj. Din.

Pri lenivosti črev

je naravna

Franz-Josefova

grenka voda prijetno dobro učinkujoče domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker večkrat že male množine dobro delujejo.

Reg. št. 101. soc. pol. in nar. zdr. št. 15483, 23. V. 35.

d Sedanja občina Polskava v mariborskem okraju je razdeljena po novem na dve samostojni občini, na Zgornjo in Spodnjo Polskavo.

d Na veliko mednarodno železniško posvetovanje v Pariz se je odpeljal naš prometni minister dr. Mehmed Spaho.

d Mnogo naročil iz Italije so dobile jugoslovanske tvornice cementa.

d Brezobrestno posojilo za dobo 10 let in sicer za novo šolo v obsejnem Gradišču, je podelila naša banska uprava.

d Strajkati so začeli delavci — 600 po številu — v resavskih rudnikih, ki so last belgrajskega industrijalca Blagoja Jocića. Delavci zahtevajo izboljšanje delovnih pogojev, boljše postopanje z njimi, ukinitve benov, ki

so bili uvedeni leta 1931 ob priliki krvoprolitij v rudniku, s katerimi delavci ne morejo kupovati nikjer drugje, kakor samo v rudniku Blagoja Jocića. Dalje zahtevajo boljše izplačevanje in oskrbo z življenjskimi potrebščinami. Rudarji so o stavki obvestili Delav. zbornico in Zvezo rudarjev, upravnika rudnika pa oblast in lastnika.

d Svetovnoznani ruski basist Saljapin je nastopil v dveh operah v belgrajskem gledališču. Dasi je stala najdražja vstopnica 1000 Din, je bilo gledališče razprodano.

d Parnike spreminjajo v križarke. Na italijanskih ladjah, ki prihajajo v jugosl. pristanišča, so v zadnjem času opaženi kovinski nastavki, na katere bodo pritrdili topove. Tudi znani parnik »Morosini« bo na ta način izpremenjen v pomožno križarko.

d Cena pšenice v Somboru je padla od 175 na 150 Din za 100 kg. Pri nas pa se moka dražil.

Neredno kroženje krvi,

ki povzroča toliko obolenj, se skoro vedno nanaša na toksični žolodac in čevsej; tako tudi bledica, slabost, slabokrvnost, nespečnost, prerano staranje i. t. d. Vse to je v zvezi s krvjo. Samo zdrav žolodac in zdravi prebavni organi lahko proizvajajo kri in ženejo zdravo kri po telesu.

In če nastopajo motnje, kakor: pomanjkanje teka, nerazpoloženost, glavobol, zlata žila, bleda slabost, motnje v jetrih, vranici in ledvah, slabo prebavljanje ali celo zaprtje — potem telo dobro prečisti s priznanim naravnim »PLANINKA« čajem BAHOVEC, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč.

Zahtevajte v lekarnah izrecno »PLANINKA« čaj BAHOVEC, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20 — in z napisom proizvajalca:

Apoteka Mr. ph. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12.

Reg. št. 12590 20. V. 11. 35.

d Strah pred draginjo. Zadnje čase se cene nekaterim živilom precej dvigajo, zlasti beli moki in masti. Med mestnim prebivalstvom je nastal skoraj pravi preplah, kakaj gospodinje kupujejo, kolikor le morejo ter delajo trgovci prav dobre kupčije, ko prodajajo blago in slanino v velikih množinah. Zato je sedaj prav navaden pojav na ljubljanskih ulicah, da prevažajo vozovi in avtomobili zasednim strankam po cele vreče moke, masti in slanine. Revne družine si seveda ne morejo privoščiti, da bi kupovale na debelo ter opravičeno tožijo, da bo val draginje, ako pride, zadel nje najbolj. Tudi državno uslužbenstvo je v hudih škripcih in s strahom zre v bodočnost.

d Pes kot priča proti sebi. Zanimiva sodna razprava na licu mesta se je vršila te dni v Koroščevi ulici v Mariboru. Neki zasebnik je tožil Olepševalno društvo zaradi popadljivega psa, ki ga je ogrizel. Med razpravo na licu mesta se je zagovorniku tožene stranke skoro že posrečilo dokazati, da osumljeni pes prav nič ni nevaren, ko je ves lep zagovor ovrnil sam pes, ki se je zakadil v zagovornika ter ga zgrabil za hlače. Pred takem dokazu seveda ni pomagal noben zagovor.

d Več ko deset dni je šlo skozi Čakovce vsak dan par izrednih tovornih vlakov, ki so imeli po 40 do 50 ogrških vagonov, natovorenih z živino, perutnino in drugimi žvili. Vsi vlaki so bili namenjani v Italijo.

d Položaj v slovenskih rudnikih, kakor v Trbovljah, v Zagorju, v Hrastniku in drugod nudi ta mesec nekoliko svetelše lice kakor

običajno. Sicer je običaj, da se prične delo dvigati pred začetkom zime, vendar pa je bil položaj meseca oktobra nekoliko boljše dni Trbovskega oktobra. Zasebna naročila so se začela precej dvigati, tako da bodo napravili rudarji meseca oktobra po 18 šihotov mesto 12 ali še manj, kakor druge mesece. Za november pa napovedujejo, da bodo rudarji delali celo 22 šihotov, tako da bi praznovali le en delavnik na teden. Med rudarji se širijo vesti o nekih pogajanjih, ki jih je imela pretekla dni Trbovskega premogokopna družba v Trstu in ki naj bi dovedla do tega, da bi bil ves rudnik zaposlen v polnem obratu, zlasti ako ostanejo naročila državnih železnic na dosedajni višini.

d Ljubljansko bolnišnico treba povečati. V prvih desetih mesecih tega leta je ljubljanska bolnišnica sprejela skupno 22.210 bolnikov, torej povprečno nad 2200 bolnikov mesečno, kar se pravi, da bo do konca leta to število naraslo na okroglo 26.000 do 27.000 bolnikov, število, kakor ga bolnišnica še ni dosegla. Potem ni čudno, da moramo s tako odločnostjo zahtevati povečanje bolnišnice in izboljšanje razmer v njej.

d Na ta način ne bo Bafe konec. Štiri velika izložbena okna so razbili neznanci na po-

družnici Bafe v Mariboru. Skoda je krita z varovalnico.

d Lešniki »kikeriki«. V Radovištu v okolici Stipa so odlično obrodili tako imenovani ameriški lešniki, ki jim pravijo pri nas tudi »kikeriki«. Kmetje dobivajo za te lešnike po 10 do 12 Din za kg. Rentabilnost teh lešnikov je večja ko tobaka ali opija. Zato jih goje kmetje tudi v vedno večjem obsegu.

d Na pritožbo neke školije, tikajoče se izletov ob nedeljah, je ministrstvo prosvete zaprosilo za točne podatke, ker hoče krivce poklicati na odgovor.

d Zaradi nerednega izplačevanja mezd so rudarji v rudnikih Resava ustavili delo.

d Okrog 6000 ljudi oboli letno v Jugoslaviji za steklino. Umre jih povprečno 30.

d Zganje z nad 50 odstotki alkohola bodo vsled nove ministrske naredbe trošarinili kot špirit.

d Most čez Savo ob Savi so blagoslovili in otvorili v nedeljo, dne 3. novembra 1935.

d 150 inženjerjev in arhitektov je nezaposlenih v Jugoslaviji.

d Novo katoliško cerkev v Ravni Reki je posvetil te dni belgrajski nadškof Rodič. To je najlepša katoliška hiša v notranjosti Srbije.

d Spominsko ploščo prvemu hrvatskemu kralju Tomislavu so odkrili nad vhodom rimsko-katoliške cerkve v sremskem selu Tompojevi.

d Zasledovan po orožnikih v vasi Pernovo, obč. Velika Pirešica, se je v roko ranjen sam ustrelil znani razbojnik Omerzu.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Organizirana je že večina krajevnih in okrajnih odborov Jugosl. radikalne zajednice v naši banovini.

d Nove cestne odbore je imenovala banska uprava dravske banovine.

d Parlamentarni klub. Najmočnejši je klub Jugosl. rad. zajednice, ki šteje okrog 140 poslancev. Za njim pridejo »Jugosl. klub narodnih poslancev« z okrog 70 člani, »Nezavisen nac. klub« z okrog 50 člani in »Narodni delovni klub« z okrog 30 člani. Narodna skupščina izvoli stalne parlamentarne odbore po proporcionalnem volilnem načinu.

d Ministrstvo za gozdove in rudnike hoče preosnovati. Pod predsedstvom ministra dr. Dušana Lelece je bila seja gospodarsko-finančnega odseka ministrov, na kateri se je protresala uredba o organizaciji ministrstva za gozdove in rudnike. Glavna misel nove uredbe je, da se loči oblast od gospodarstva, tako da bomo na eni strani imeli nadzorno gozdno in rudarsko oblast, na drugi strani pa upravo nad gozdovi in rudniki kot gospodarskimi enotami.

d Spominska plošča očetu dr. Mačka. Dne 3. nov. 1935 so v Lisičjem na Stajerskem slovesno odkrili spominsko ploščo inž. Janezu Mačku, očetu dr. Vladimirja Mačka. Ob tej priliki se je v Lisičjem zbralo ogromno število Slovencev in Hrvatov. Navzoča je bila tudi godba iz Zagreba in pevsko društvo »Zagreb«. Slavnost je otvoril predsednik pripravljalnega odbora dr. Dobovišek, govorili pa so še nekateri drugi in pa gospa Stipetič, soproga rektorja zagrebške univerze, ki je govorila v slovenščini. Gospa Stipetič je tudi odkrila spominsko ploščo. Vsi govorniki so povelicevali spomin pokojnega inž. Janeza Mačka, ki je bil odločen Slovenec. Dr. Vladimir Maček pri proslavi ni bil navzoč.

d Kmečki magazin, Ljubljana, Krekov trg št. 10 (nasproti Mestnega doma), vam nudi najboljše zimsko manufakturno blago po izredno nizkih cenah. Obiščite trgovino in prepričajte se!

d Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Per Francu, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti znamko za odgovor za 3 Din.

V VSAKO HIŠO DOMOLJUBA!

Nesnaga se ne da skrtati. Zakaj?

Ker se umazanost ne drži samo na površju perila, temveč je tudi v njegovi notranjosti. Obila in gosta bela pena Zlatorogovega terpentinovnega mila pronica pri pranju tudi skozi vmesne prostorčke tkanin in z lahkoto odloči vsako nesnago. Perilo je po pranju kakor novo, snežno belo in duhteče.

Zlatorogovo TERPENTINOVNO MILO

d Po »Vremenu« posnemamo še tole zanimivost: Lani je bilo objavljeno v listih, da so znižane poslanske dnevnice od 250 na 200 Din dnevno in da se bo prihranek, ki znaša okoli 450.000 Din na mesec, porabil za šole. Prihranek, ki znaša od tedaj že okoli 5 milj. Din, pa se ni izročil drž. blagajni, temveč je bil predsedništvo potrošilo za razne nagrade, dodatke itd. Prav tako se je potrošilo več milijonov dnevnice za tiste mesece, ko je bila skupščina razpuščena. Člani administrativnega odbora, ki so pregledali račune skupščine, njih 7 napram 11-letničevcem, so zahtevali, da se izvoli anketni odbor, ki bi preiskal vse račune in ugotovil, v katere namene se je ves ta denar potrošil. Tako je postavil sebi za »šefa kabineta« brata svoje žene s 7000 Din mesečne plače. Sedaj veste, zakaj so morali znižati državnim uradnikom plače. Samo na enem mestu izgublja država — tedaj na tistem, za katerega se ve — 10 milj. Din, a da ne pozabimo omeniti, da je vsak dinar

d Pol milijona dinarjev za prehrano prebivalstva v Dravski banovini, zlasti v Beli in Suhi Krajini, je dovolilo ministrstvo.

d Dr. Maček je objavil v »Istini« pismo, v katerem obsoja vse ene politične zagrizenosti, ki so povzročili dogodke v naši državi, zlasti one v Sibiriji.

NOVI GROBOVI

d Kaj pomaga človeku, če ves svet pridebi... V Škofji Loki je umrl Franc Babič, krojač in posestnik. — V Smarjah pri Ljubljani je preminul posestnik Janez Zavišek. — V Zagrebu je odšel v večnost ravnatelj Mavro Dukas. — V Hotovljah so dajli v grob posestnika Franceta Uršiča. — V Železnikih je odšel k Gospodu po večno plačilo župnik v p. g. Anton Plajfar. V Kamni Gorici je zapel mrtvaški zvon gostilničarki Mariji Bohinec roj. Langus. — V Radovljici je umrla soproga posestnika in gostilničarja Francka Klein-dienstova. — Pri Sv. Urbanu je odšla v večnost učiteljica in posestnica Julka Marinič rojena Rajh. — V Ivančni gorici je odšla v večnost soproga trgovca Anica Jakoš roj. Gorišek. — V Ljubljani so umrli: osmošolec Bogomir Kopitar iz Most, mestni rač. inspektor Valentin Fortič, vdova sodnega ravnatelja Ivana Gabrič, Marija Ban roj. Goršič, hčerka notarja Olga Pleiweiss, vdova posestnika Ivana Jankovič in soproga strojnika Zofija Prenerl. Naj počivajo v miru!

Pogreša se od 3. oktobra Jakopič Janez iz Zlebov 18 pri Preski, star je 33 let. Je rumenkast las in praznično oblečen. Kdor ve za njegovo bivanje, naj sporoči župnemu uradu v Preski, pošta Medvode.

Oglas je registr. pod S. Br. 6704 od 1. III. 1935.

NESREČE

d Trije požari so bili oni dan v mariborski okolici. Ogenj v Pivoli je uničil poslopje posestniku Lorberju. V Reki pod Pohorjem je zgorelo gospodarsko poslopje Rečnikove. Še eno gospodarsko poslopje je uničil ogenj v Dagošah.

d Ko je nabiral drva, je domov gredoč utrgal Strnad Stanislav iz Ceste p. Videm — Dobrepolje lepo rdečo jagodo in jo poslal našemu uredništvu. Hvala lepa za pozornost!

d Avto je zavozil v gručo ljudi na križišču Tržaške in Ptujске ceste na Teznu pri Mariboru. Železniški uradnik 39 letni Janko Mlakar je podlegel hudim poškodbam. Težje sta ranjeni njegova 38 letna soproga Ana in 65 letna Marjeta Harz iz Studencev. Pokojnik je bil vzoren mož. Naj v miru počiva!

d Ker se je avto prevrnil. V ponedeljek 28. okt. na večer je odpeljal iz Ribnice visoko naložen tovorni avto, last neke ljubljanske tvrdke, ki je peljal živa teleta in kmet. produkte na Sušak, blago pa je bilo last Dominika Lovšina iz Sušnja pri Ribnici. Tovor je spremljal tudi Franc Lovšin, posestnik iz Goriče vasi pri Ribnici. Prisedel pa je tudi Franc Pele, posestnik in gostilničar iz Ribnice, da nazaj pripelje vino z Jadranskih otokov. Avto pa je nad Faro pri Kostelu v nočni megli zapeljal a ceste vstran, nakar se je prevrnil in pokopal pod seboj spremljevalce. Ker sta Franc Lovšin in Franc Pele sedela na tovoru, sta postala žrtev nesreče. Franc Lovšin je ostal na mestu mrtve, dočim je bil Franc Pele težko ranjen na glavi in ga je drugi avto nezavestnega pripeljal v Ribnico. Dominik Lovšin in sofer, ki sta sedela v kabini, sta ostala nepoškodovana.

d Po dolgih letih najdeno truplo. Pred približno sedmimi leti je izginil tovarniški delavec in posestnik v Spodnjih Lazih, župnija Gorje pri Bledu, Anton Jakopič, po domače Bačman. Vsa polzvedovanja zasebnikov, znancev Bačmana, orožništva niso izdala nič. Bačmana ni bilo najti nikjer, ne v reki Radovni, ne v prepadih, ki jih je obilo v nje bližini. Žena z otroci je obupavala, naročevala prijateljem pokojnega, naj ga le iščejo, gotovo se mu je kje pripetila nesreča. Te dni je našel drvarski delavec v Gaberju, ki spada v občino Gorje, nekaj Jakopičevih ostankov. Preperela vrva na bližnjem drevesu je bila dokaz, da si mož sam vzela življenje.

Kdo gre v Nemčijo?

Meseca avgusta 1936 se vrši v Berlinu olimpijada, katere se bo udeležilo 52 narodov sveta. Sportni klub »Planina« v Ljubljani pripravlja v Berlin in druga nemška mesta izlet v posebnem vlaku. Cene so kar mogoče nizke, da bo tudi manj premožnim mogoče priključiti se tej skupini.

Potovanje bo trajalo od 5. do 14. avgusta 1936.

Za vožnjo, hrano in stanovanje bo treba plačati Din 1600. V to vsoto so vštete tudi vstopnine v muzej v Monakovem, ogled največje nemške pivovarne, vstopnine k olimpijskim igram, enodnevni izlet v Hamburg, izleti po Berlinu, ogled Nürnberga, Salzburga, prevoz prtljage itd.

Udeleženci lahko plačujejo gornjo vsoto v 8 mesečnih obrokih po Din 200. Prvi obrok je treba plačati od 1. do 8. decembra 1935, naslednje začetkom vsakega meseca. Kdor ne bo mogel odpotovati, se mu bo vplačana vsota po odbitku 10% vrnila.

Udeleženci naj se radi večjih ugodnosti prijavijo takoj, vsaj pa do 1. decembra t. l. pisмено na naslov: Sportni klub »Planina« (Jože Hvale, Zadruga gospodarska banka, Ljubljana).

Vodijo to potovanje sledeči gospodje, ki dajejo garancijo, da bo slo vse v najboljšem redu: župnik Jernej Hafner, Jan. Andoljšek, Jože Hvale, Ivo Kermavner.

RADIO

od 7. novembra do 14. novembra 1935.

Vsak dan: 12: Plošče, 12.45: Vreme, poročila, 13: Čas, spored, obvestila, 13.15: Plošče, 14: Vreme, borza, 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 7. novembra: 18: Operne arije; 18.40: Slovensčina za Slovence, 19.30: Nacionalna ura; 20: Beethovnov skladbe; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Radijski orkester. Petek, 8. novembra: 11: Šolska ura; 18: O gospodinjstvih nadaljevalnih šolah; 18.20: Harmonika; 18.40: O zaščiti upnikov; 19.30: Nacionalna ura; 20: Proslava Davorina Jenka; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Radijski orkester. Sobota, 9. novembra: 18: Radijski orkester; 18.40: Poročila zunanje-politična vprašanja; 19.30: Nacionalna ura; 20: Prenos koncerta iz Trgovskega doma; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Radijski orkester. Nedelja, 10. novembra: 7.30: Kmetijska ura; 8: Napoved časa, poročila, objava sporeda; 8.15: Telovadba; 8.45: Harmonika; 9.15: Prenos cerkvene glasbe; 9.45: Versko predavanje; 10: Balade; 11: Narodne vojaške pesmi; 11.40: Judenburškim žrtvam v spomin; 12: Napoved časa, objava sporeda, obvestila; 12.15: Radijski orkester; 13: Plošče; 16: Gospodinjstvi nasveti; 16.15: Narodna glasba; 19.30: Nacionalna ura; 20: Napoved časa, poročila, objava sporeda; 20.15: Martinovanje; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Prenos iz Nebočnika. Ponedeljek, 11. novembra: 18: Zdravniška ura; 18.20: Plošče; 18.40: Dan miru; 19.30: Nacionalna ura; 20: Radijski orkester; 21: Godalni kvartet; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Radijski jazz. Torek, 12. novembra: 11: Šolska ura; 18: Ronny jazz, 18.40: Filozofsko predavanje; 19.30: Nacionalna ura; 20: Prenos opere iz Zagreba. Sreda, 13. novembra: 18: Otroška ura; 18.40: Pogovor s poslušalci; 19.30: Nacionalna ura; 20: Koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon«; 21: Za zabavo in za smeh; 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda; 22.15: Narodne pesmi.

Pred kratkim je prikorakalo v Addis Abebo 75.000 mož iz južnih krajev Abesinije. Cesar je zasedel mezo in te čete popeljal proti severu. Sprevod je bil dolg 12 km. Zunaj mesta se je neguš poslovil od vojakov (Ta slika je bila brezlično poslana v Evropo).

Velblod v vojski. V sedanji vojski je postal velblod kot jezdnja in tovorna žival prav tako važen kot avto in tank. Abesinci so poslali na sever karavano 75.000 jezdecov, Italijani pa v Sudanu kupujejo 10.000 velblodov.

Na kitajskega min. predsednika Van činveja so streljali. Dobil je zelo nevarne poškodbe, vendar upajo, da bo okreval.

800-letnica župnije v Smartnem pri Litiji

Župnija Smartno pri Litiji je bila ustanovljena leta 1135, tako da obhaja letos 800-letnico svoje ustanovitve. To obletnico hočemo primerno proslaviti. Ker so k tej župniji spadale kot podružnice tudi sedanje župnije: Kresnice, Stanga, Prežganje, Janče, LAVORJE, vabim tudi vernike imenovanih župnij, da se slavja v Smartnem v čim večjem številu udeležijo. Zahvalimo se Bogu za vse dobrote, ki smo jih mi in naši predniki prejeli potom svoje župnije.

800-letnico bomo praznovali v dveh delih: s tridnevno in z zunanjo slovesnostjo.

Tridnevna se vrši 9., 10. in 11. novembra. V soboto 9. novembra je celodnevno čiščenje: Sv. maše ob pol 6, 8 in 10 s cerkvenimi govori. Ob pol 5 slovesen sklep z govorom. V nedeljo 10. novembra sv. maše ob pol 6, 8 in 10 s cerkvenimi govori. Popoldne ob 2 sl. litanije z govorom. V ponedeljek 11. novembra sv. maše ob 6 in 9 s cerkvenim govorom. Bistven del tridnevne je obhajilo, ki naj ga prejme vsak župljan vse tri dni. Spovednikov bo v petek zvečer in v soboto popoldne 3 druge dneve.

Zunanja slovesnost se vrši 16. in 17. novembra. 16. novembra ob 3 slovesen sprejem gosp. nadškofa dr. Jegliča, ob 5 slovesen obhod z godbo po Smartnem in baklada ter podoknica Prezvišenemu. V nedeljo 17. novembra ob 9 pontifikalna sv. maša g. nadškofa Jegliča, pri kateri pojejo združeni pevski zbori s spremljevanjem orkestra. Govor ima gosp. arhidiakon dr. Klinar. Tudi k tej slovesnosti ste vsi verniki imenovanih župnij vabljeno vabljeni.

Mladi Abesinčiki se uče uporabljati plinske maske. Pravijo, da razlago takoj dobro razumejo.

CVIČEK

pravi dolenski dobit v
Centralni vinarni v Ljubljani.

PO DOMOVINI

Odpri ta noč in dan so groba vrata...

(Zgor. Tepe pri Polšniku.)

Tudi naši vasi smrt ne prizanaša: v petek nam je ugrabila po kratki bolezni Franciško Popotnik, po domače Ceglarjevo mamu. V 66 letu starosti se je poslovila od te solzne doline. Pokopali smo jo v nedeljo, 3. novembra na Polšniku. Mlado in staro jo je spremlilo na njeni poslednji poti, da ji še enkrat izkaže spoštovanje, ki ga je povsod uživala. Saj je bila res prava krščanska mati številnim otrokom, marljiva gospodinja in zvesta družica svojemu soprogu. Naj ji sveti večna luč, žalujočim ostajim pa naše iskreno sožalje!

Smrtna kosa.

(Šmarje pri Ljubljani.)

Dne 30. oktobra je v Šmarju umrl splošno poznani »Kraševčev« oče, Janez Zaviršek, mesar in gostilničar. Uspešno je deloval v javnem, kakor tudi v družinskem življenju. 7 let in pol je ležal na bolniški postelji in umrl star dobrih 71 let. Zapušča ženo, tri sinove in štiri hčere. Za smrt je bil dobro pripravljen Mir njegovi duši!

Smrtna kosa.

(Tržišče pri Mokronogu.)

Po hudi bolezni je vdano umrla gdč. Plantari Milka. Pokojna je bila nečakinja pok. g. kanonika Plantarja, ki je bil znan po svoji gostoljubnosti in v čigar hiši je gdč. Milka vsem, ki so se pri njem oglašali, ljubeznivo postregla. Rajna je bila tiha dobrotnica misijonov in dobrotelnih ustanov in je delila po znanem reku: Naj ne ve levica. Bila je iskrena častilka Marije, kongreganistka od mladih let ter posebno otroško vdana Dobrovski Mariji, pod katere okriljem je v hiši g. strica, takratnega župnika na Dobrovi, preživela otroška leta, in katere se je vedno hvaležno spominjala. Številna udeležba pri pogrebu je pokazala, kako je bila cenjena. Na zadnji poti jo je spremljal velik del fare, družbenec z zastavo, belo oblečene deklice, zapeli so ji peveci in ko ji je pri odprtem grobu v slovo izreporovila pri-

jateljica, smo se solzni razšli z upanjem, da se enkrat zopet snidemo vsi skupaj pri Mariji v nebesih.

Prijatelju ljudstva v slovo

(Trata nad Škofjo Loko.)

»Vigred se povrne, ... al' prijatelj k nam nazaj, nikdar več ne bo.« Tako je odmevala preko meja naše občine žalostna pesem ko smo polagali v grob tragično umrlega Franceta Uršiča, našega bivšega župana in oblastnega poslanca. Umrli je bil mož, da mu daleč okoli ni bilo para. Četrto stoletja — i to v najtežjih časih — je vodil kot župan naša občina v splošno zadovoljnost. Kot župana in kot oblastni poslanec je storil svojemu ljudstvu veliko dobrega, kajti dobro je poznal vse težave našega kmeta. Vsem je hudo, ker smo ga izgubili. Njegov pogreb je bil priča velike pri-ljubljenosti, ki jo je užival. Sam ban g. dr. M. Natlačen in več drugih odličnikov iz Ljubljane je bilo pri njegovem pogrebu. S solzami v očeh smo se poslovili od njegovega brezgodnjega groba. Naša srca pa so bila polna molitve k Vsemogočnemu, naj mu z milostno sodbo poplači dobrote, ki jih je on delil svojemu ljudstvu.

Jezus nas obudi bo

(Brusnice)

Pred 14 dnevi smo pokopali Zupinovo mater, vdovo po pok. nadučitelju Leopoldu Zupinu, ki je deloval pri nas 24 let. Mnogoča pogrebcev jo je spremlja na njeni zadnji poti. Cerkevni pevec so zapeli pred hišo, kjer gospodari sin Rudolf. Zalo-

Zaprtie, neredno vretje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol vsled zaprtja se naglo odpravi z uporabo naravne

Franz-Josefove

grenke vode — ena polna čaša na prazen želodec.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 15483, 25. V. 35.

T. Jeske-Choiński:

Ugašajoče solnce

I.

Pred hišo Publija Kvintilija Vana je bilo živo in glasno, čeprav se je pozno oktobrsko solnce šele začelo prikazovati izza al-banskih gor.

Več mož v belih togah in lahkih sandalah se je sprehajalo ob visokem obzidju, od-koder so viseli venci, spleteni iz bršljanov in pordéle divje trte.

Eden od njih, visok in bradat mož, temne polti, je stopil k vratom in ko je trikrat udaril s kladivom po njih, je zaklical:

»Hoj, ti tam, vratar, odpri! Tu smo mi, varovanci (klijenti) tvojega gospodarja!«

Za vrati se je oglašil samo pes z divjim lajanjem.

»Psi nas povsod pozdravljajo,« je zagodrnjal klijent in stopil na sredo ulice, kjer je nekaj drugih rimskih meščanov poslušalo pripovedovanje majhnega, šibkega meščana, ki je razpravljal o nečem zelo živahnem.

Drobni človeček je kričal s piskajočim glasom in si pomagal z rokami, nogami in plešasto glavo.

»In kaj imamo po zmagi nad Partiji?« je dokazoval. »Potolkli smo jih popolnoma, požgali njih mesta, oropali njihova svetišča in palače, nabrali sužnjeve, nam ni ostal od vse-

»V starem Rimu je imela vsaka patricijska (plemenitaška) rodbina celo vrsto klijentov, t. j. ubožnejših rodbin, ki jih je pred so-diščem zastopala, varovala; zato so pa mo-rali klijenti vsako jutro svojega patrona (varu-ha) pozdraviti. Razen klijentov, ki niso bi-vali v hiši patronovi, pa je imela bogata hiša po več sto sužnjeve.

ga tega niti en sestericij. Voditelji so se oblo-žili kot navadno, na vojake so kar deževala nagrade, nam, rimskim meščanom, pa je ostala samo čast, da smemo gledati na tri-umfalni pohod legij.«

»Treba bi nam bilo iti na vojno,« je pri-stavil visok mož temnorjave kože.

Mali, govoreč se je obrnil k njemu in za-kričal:

»Junak! Dela se, kot bi bil preživel vso svojo mladost v taborišču, a vsi vemo, da se ni niti en dan ločil od gospodarjeve kljuke. Na vojno? Čemu? Mučiti svoje kosti po go-zdovih in puščavah, nastavljati hrbet stotni-kovemu biču, nositi na plečih celo goro stare šare, izpostavljati se nevarnostim in smrti? Niso naši predniki zato osvojili svet, da bi mi umirali od pomanjkanja v germanskih gozdovih ali v azijskih in afriških pušča-vah.«

»Lucij prav govori,« so mu vsi pritrdili.

»Lucij ima prav!«

Ves razvnet je Lucij nadaljeval:

»Čemu pa so ti germanski, hispanski, egiptovski psi in vsi drugi barbari? Naj se bjejo za nas, naj zgubljajo noge, roke, ušesa ali karkoli! Rimski meščan mora uživati. To je njegova pravica in plačilo za bojevitost prednikov.«

»Tvoji se najbrž niso bojevali z rokami, ampak z jezikom,« se je vmešal visoki zago-relec.

»Gaj bi bil rad dovtipen,« je pripomnil nekdo od strani.

»Tvoji so bili pa gotovo v amfiteatru za bika,« se je odrezal Lucij.

Cela gruča je bušnila v smeh.

»Biki imajo rogove,« je zagodel Gaj.

»In ljubijo seno,« je pristavil Lucij.

In izruval je pod zidom pest trave in jo pomolil Gaju med splošnim smehom.

stinko »Upanje mrtvih«, ki jo je bil zložil tudi že pokojni sin ranjke, organist Leopold. Tudi med potjo, v cerkvi in na pokopališču se je cerkveni pevski zbor posvetoval od ranjke. S.o.o. podporno članico so nosili in spemili k večnemu počitku ga-silci brusniške čete. Naj v miru počiva! — Vsako leto je večja vrema, s katero krasi naši ljudje gro-bove ranjkih na pokopališču v Brusnicah in v Ga-berju. Kako je naša kmetijska duša iznajdljiva, da pokaže svojo ljubezen do ranjkih tudi na zunaj. Vsa čast vam, farani brusniške župnije! Pa so na-pravili naši ljudje ranjкам tudi duhovno veselje: mnogo, malih in velikih, je te dni pristopilo k mizi Gospodovi. Tega je bil gotovo vesel naš g. župnik, najbolj pa duše v vica, katerim so bila ta sv. ob-hajila namenjena.

Smrtna kosa.

(Lipoglav pri Šmarju.)

Na Malem Lipoglavu je kruta smrt družini žgajnarja Antona, po domače Totaju, pred krat-kim ugrabila dva mlada fanta: Jožeta in Loj-zeta. V presledku 24 ur sta po kratki in mučni bolezni odšla v večnost: najprej starejši Jože, za njim mlajši Lojze. En dan sta skupaj ležala na mrtvaškem odru. Pretresljiv prizor! Dobri Totajevi družini naše iskreno sožalje!

Kako so upoštevali ljudsko voljo.

(Sv. Jakob ob Savi.)

Našega priljubljenega šolskega upravitelja Ignacija Petje in njegovo soprogo je prejšnji režim prestavil od Sv. Jakoba v daljnjo Hajdino pri Ptuj. Nabrali smo 188 podpisov (samo 6 jih je bilo proti) in se napolnili na bansko upra-vo s prošnjo, naj nam vrne tega šolskega upravitelja. Vse naše prošnje so bile bob ob steno. Tako se je spoštovala ljudska volja leta 1931!

Polje ali Devica Marija v Polju.

(Vevče.)

Med dobrote, ki nam jih je naklonil prej-šnji režim, je tudi novo ime naše občine. Proti volji ljudske večine so spremenili lepo ime »Devica Marija v Polju« v »Poljec«. »Da bo krajšec, so rekli. Mi pa smo menja, da so imeli dotični gospodje takrat druge muhe po glavi. Če bi šlo samo za okrajšavo, bi bilo pač bolj umestno ime »Vevče, ki je vsemu svetu znan kraj, »Polja« pa je vsepovsod na ducate. In tako bo najboljša, da dobi naša občina nazaj svoje

Ta je res z usti pograbil travo ter sunil dovtipneža z glavo tako silno, da ga je pre-vrnil.

»Lopov! Počakaj, da vstanem!« je piskal Lucij in se pobiral s tal.

Toda grožnje ni izpolnil, ko je stal zopet na nogah. Gaja je le malo ozmerjal nato pa zbežal k vratom ter začel razbijati po njih.

»Odprl!« je kričal.

Tedaj se je oglašil za vrati močan glas:

»Tiho! Slavni tribun še spi.«

»Odprl! Dobiš za vino,« je prosil Lucij.

»Niti vrabec ne bi bil pijan od tvoje da-«

»Zeljivosti,« je odvrnil hišni čuvaj.

»Zate imam cel sester.«

»Kupi si zanj zajtrk, ker si bolj lačen kot jaz.«

»Ne hodi tako trd, nesrečnež!«

»Ne kriči tako, svobodni berač, sicer boš še delj čakal.«

Lucij je pljunil in se vrnil k tovarišem.

»Slaba obrt je ta klijentela!« je zamr-mral.

»Nosi in čisti preluknjano togo ves ve-čer, vstani pred solncem iz ležišča, stoj na vetru in mrazu pred vrati, potem se klaučaj ves dan gospodu senatorju in čakaj potrpež-ljivo, da ti mogočni dobrotnik izvoli vreči kak ostanek. Ali nima morda kdo od vas kaj mokrca?« Strašno hladna so že jutra.

In ko se ni nihče odzval, se je zavil v togo in začel hukati v košeni roki.

»Pasji čaš!« je siknil.

»Resnično, nizkotna je ta naša obrt,« je rekel Gaj. »Zadosti mi je že.«

»A kaj hočeš storiti?« je zakričal Lucij.

»Minuli so dobri časi prvih cesarjev. Naj jih bogovi poslaščajo na Olimpu za arečo ubo-gih. Sipali so žito, darove in zlato plebejem, gledali so na naše zahteve, ljubili so nas, sedaj pa kaj? Niti denuncijant, niti oprav-ljivec ali ogleduh ni mogoče biti, ker...«

staro in čestitljivo ime, ki ga je ohranila ne samo cerkev, ampak tudi pošte, železnica in še kdo. Prosimo merodajne kroge v tem pogledu pomoči. — Naša godba je nekaj obmolnila. Je res težko obnem služiti katoliški akciji in plesu. Veseli pa nas, da je med godbeniki precej mož, ki odklanjajo gnile kompromise. Saj so razni naši »postumovci« v zadnjih 20 letih tako npravnostno, kakor tudi gospodarsko in politično napravili pravi katoliški misli nepopravljivo škodo. — Običajno petje smo letos pogrešali na našem krasnem pokopališču na praznih Vseh svetnikov. Zelo pa moramo pohvaliti, da so kongregacije lepo uredile in okrasile nekatere »zanušene« in pozabljene grobove.

Prerajena katoliška prosveta.

(Vodice.)

Katoliško prosvetno društvo v Vodichah po letih nasilja spet pričinja svoje delo. Začetek je pokazal, da je nasilni odmor društvu le koristil, ga prenovil in navdal člane z novim ognjem. Vso to dolgo dobo jim ni jemal poguma teror, ki se je izvajal nad njimi. Niso se pozabili, da so jih s puškami v imenu zakona razganjali, če so hoteli zapeti zvečer na vasi slovensko pesem, ne, da je sigurno poslušal za kako ograjo skrit nacionalist, če sta se v mraku sestala sredi ceste dva »prosvetnika«, zato da je potem zahrbtno ovajal. Vendar ne želimo maščevanja, le to zahtevamo, kar nam nihče ne sme vzeti, najmanj pa oni, ki so oznanjali enakopravnost in svobodo vsa tri leta. Ne opešalo, marveč pozitivno in presnovalo se je navdušenje za cilje in ideale katoliške prosvete. Prvi zunanji dokaz našega dela bo vzporeditev drame »Koroški tihotapec«, ki jo naše društvo vprijeti v nedeljo 10. novembra ob 5 pop. Ni treba hvaliti in pojasnjevati igre, niti ne izdajati posebnih vabil. Pridite vsi farani, naj ne bo igra samo nastop gotove skupine ljudi, marveč naj bo praznik vse fare. Pridite vsi, in to ne samo v nedeljo, marveč ob vsaki priliki, na vse sestanke in večere, ki jih društvo prireja.

Novice.

(Cerknica.)

V sredo dne 30. novembra je zaspal v Gospodu Matije Jakob, cerkvenik iz Martinjaka. Službo cerkvenika je zvesto opravljal od leta 1913, ko je pokojni dekan g. Juvanec nastopil

svojo službo v Cerknici. Bil je vedno v naših vrstah in svojih sedem otrok je prav tako lepo odgojil. Domoljubov naročnik je bil odkar Domoljub izhaja. Vedno ga je komaj pričakoval in vsega z zanimanjem prebral. Službo mlilskoga odglednika je vršil 18 let. Okrog 100 mlilčev je spremenil k sv. Janezu, končno se pa tudi on ni mogel več ustavljati trdovratni želodčni boleznini in na praznik vseh svetnikov smo ga sprejeli k večnemu počitku. Naj v miru počiva! — Krajevni odbor organizacije JRZ se je tudi pri nas ustanovil. Pristopilo je že nad 400 članov. V nedeljo dne 27. oktobra je bil ustanovni občni zbor, na katerem je poročal g. dr. Kamušič iz Ljubljane. Za predsednika je izvoljen soglasno g. Ottonček Janez, posestnik iz Cerknice. Tudi ostali odbor tvorijo možje in fantje, ki dajejo jamstvo, da bo odbor delaven že na obnem zboru je bilo sprejetih več važnih resolucij. Prihodnja seja odbora bo v nedeljo dne 17. novembra ob 5.

Proslava, Prerajena.

(Mekinj.)

Tukajšnje č. uršulinke so 20. in 27. oktobra slovesno proslavile 40-letnico ustanovitve svojega reda. Zunanji gostje so čakrat napolnili samostanski dvorani in z zanimanjem sledili peterim živim slikam s petjem in deklamacijami. Za to priliko je tukajšnja uršulinka M. Ignacija Klump naslikala za domačo kapelo krasno oljno sliko sv. Uršule. — V nedeljo 10. t. m. po večerih ob 8 v Društvenem domu občni zbor Prosvetnega društva, združen s predavanjem o letošnjem romanju na Sv. Višarje.

Naša politika

(Radovica.)

Tudi pri nas smo ustanovili krajevni odbor JRZ. Nazeluje mu g. Režek Jožef pos. iz Bojanje vasi p. d. Steva. Zraven je še 8 odbornikov, samih mladih in agilnih gospodarjev. Ljudje so zelo veseli, da se je zrušil pofarski režim. Vsem je pa še dobro v spominu, kako nasilje so delali pri prejšnjih občinskih volitvah, kdo se bil predsednik, kdo zapisnikar, tako točno so jih vodili, da jih je oblast razveljaviti. A ti možje bi bili radi čisti, pa žal ta maščevanje ne gre več. Za to se ljudje oklepajo nove stranke, v kateri vidijo na čelu res poštenjake, vseučelne, ki bodo delali za ljudstvo in ne povsod gledali samo na svoj »pristil«. Ljudstvo pri nas zahteva razhaj občino, ki jo je bil režim ukinal. Občino so znašili v Medko dolgo

vas. Upamo, da bo oblast uvidela upravičenost te zahteve, ki je samo v korist naroda. Birokracije ne maramo. — Zadeva, kdo je ustrelil Cetarovega Stankota, še ni pojasnjena. Tudi obdukcije ni bilo. — Vino je letos izredno dobro, a malo, pa še za tega ni kupca. Kako bomo plačali davke? Bodo morali pa malo počakati.

Naše organizacije.

(Vače pri Litiji.)

Po letih nasilja smo tudi pri nas svobodno dejali. Naše organizacije so začele živahno delovati. 22. septembra smo imeli občni zbor Prosvetnega društva. Za društvenega predsednika smo izvolili posestnika Franceta Juvana. Začetkom novembra smo pa pod okriljem društva osnovali lentovski odsek, kateremu predseduje Janko Streher. Odsek je takoj pričel z rednim delom. Vabimo vse fantje, da se pridružijo tovarišem v fazovskem odseku. — Na praznik Kristusa Kralja so igrali lepo podali igro »Bele vrtnice«. V nedeljo so igro ponovili. Dvorana je bila obkraj polna. — Tudi politično smo se razgibali. Krajevni odbor JRZ je že sestavljen. Tudi politični sestanki se redno vrše. Upamo, da bi nova stranka, opirajoč se na ljudstvo, lahko veliko dobrega storila.

Politično življenje.

(Ribniška dolina.)

Prvi narodni poslanec g. K. Skulj, je imel v nedeljo kar tri lepe uspele politične shode, ki so jasno pokazali voljo ljudstva glede ureditve političnih razmer v državi. Po prvi maši je bil velik shod v Sedražici, ob 11 dop. na Gori, nato pa še v Ločnem potoku. Izvajanjem priljubljenega govornika so poslušali navdušeno prirejali, kajti govoril je ljudem iz srca. Z vseh shodov so poslali pozdrave in zaupnice dr. Korošcu in banu dr. Natlačenju.

Prav je tako!

(Dolenja vas.)

Z velikim veseljem in hvalečnostjo g. bana smo sprejeli vest, da je v novem čestnem odboru kot zastopnik bivši naš župan g. Karol Kromar. Dvakrat smo ga bili zvali za župana, a dvakrat ga je prejšnji režim brez vzroka odstavil. Zdaj je pa pošten in značajni mož dobil zadoščenje. S tem je g. ban vsemu ljudstvu zelo ustregel. Krivice naj se pozavajajo! Novi odborniki bo odpravil dosedanjo razvado, da je vso oblast na cesti in zaslužek imelo le par oseb, vsi drugi so bili pa le vpoštevani, ka-

»Drži jezik, ga je oblastno prekinil Gaj. Težko ti je po proskripcijah in po krvavem strahu Kaligulov, Neronov in Domicejanov? Glejte ga, kak rinski mešan, potomec legijonistov! Pripravljen je celo lajati na božanskega Marka Avrelija zaradi njegove dobrotljivosti in pravičnosti.«

»In kaj imam od te dobrotljivosti in pravičnosti božanskega vladarja? Kaj za to, ako so Kaligula, Neron in Domicejan malo zredili osabne bogataše in puščali kri patricijem in viteznim? Za nas, za reveže so vedno imeli kruha, iger in dobrovoljnega nasmeha. Kaj pa sedaj? Ze tri dni nsem imel ničesar toplega v ustih, pa se niti pes za to ne zmeni, če sem lačen. Imperator modruje, njegovi svetovalci modrujejo, celo babe modrujejo. Ako se mi ta beda pristadi, postanem filozof.«

Zadnje Lucijeve besede so izzvale splošen smeh.

»Lucij filozof! se je oglasi trebušnik in se držal za trebuh, ki se mu je tresel pod togo.«

»Zakaj pa ne biti! je nadaljeval Lucij. Saj vendar to ni tako velika umetnost, nositi nepočesane lase, zanemarjati brado, obličje se v star, raztrgan in preluknjani plašč, hoditi počasi, resno in izgovarjati neumne besede o kroposti in bogovih. Lujenj mi itak ne manjka v togi, jezik imam pa v redu, kakor vidite.«

Ulica, ki je bila doslej samotna, se je začela oživljati.

V gručah so prihajali varovanci drugih gospodarjev, vsi v belih in zelo ponosenih togah. Stopali so zevajoč in leno vlekli za seboj noge, ki so jim tlele v raztrganih sandalab.

»Želim obilnega zajtrka! je kričal Lucij vsaki novi gruči.

»In vae in vae! so mu odgovarjali.

Dece obojega spola je hitela v šolo z voščeniimi tablicami v rokah, žurili so se peki, ki so nesli na glavi koše z žemljami.

»Sveže pecivo, sveže pecivo, dobro, dišeče in okusno! je vsakdo kričal, kupite, kviriti, kupite!«

»Pokaži vendar, se je oglašil eden klientov.

»To je za vas, se je zarežal deček in pokazal jezik ter stekel dalje.

»Čelo sužnjaj nas zaničujejo, je zagodrnjal Gaj.

Tedaj so se odprla vrata in na pragu se je pojavil ogromen germanski suženj, oblečen v rdečo tuniko. V desnici je držal veliko palico.

»Preslavni moj gospod pozivlje svoje kliente k sebi, je zaklicai v trdi latinščini.

Kot narasel hudournik, kadar se mu odpro zatvornice, se je usula truma rimskih mešanov proti vходу. Eden je bolj hitel kot drugi, vsak je hotel biti prvi.

»Počasi in oprežno, je opozarjal suženj in mahal s palico.

Ko so videli težko palico, so se lepo uredili.

»Moj gospod nima rad bručev, je pristavil vratar.

Ko so klienti prestopili prag, so stopili v veliko dvorišče, kjer je stala stara, nizka hiša. V ozadju se je zelenil park, nad katerim se je dvigal griček z vrtovi.

Dvor Publija Kvintilija Vasa se ni blestel v marmornatih stenah. Pred velikimi vrati ni bilo vodometov niti stebrov iz frigijskega kamna. Dve ogromni lotosovi drevsti sta s svojimi krošnjami zakrivali vso stredo.

Ni bila poslikana te hiše roka grškega slikarja, marveč večletna plesnoba. Hiša je bila zidana iz velikih opek. Iz nje je odsevala tola resnoba.

Klijenti so prišli skozi vežo v obširno dvorano, v katero je od zgoraj skozi kvadratno odprtino padala svetloba, ki se je odbijala na mozaičnih tleh.

Na obeh straneh vhoda so stale omare, iz katerih so gledale počrnele voščene sohe prednikov iz rodu Kvintilijev. V izdolbeni sredini dvorane, kamor se je v deževnem vremenu odtekal voda, se je dvigal oltar in na njem je tlel sveti domači ogenj. Pod steno nasproti vratom je bil prestol, okrašen z rezbarijami, ki so postavljale bitko in triumfalne pohode.

»Ali vidiš? se je oglašil Lucij z zamolklim glasom naorani enemu klientov in pokazal na ognjišče.

»Nujbrž kak izvoljenec starega kova, je odgovoril uprasani: »morda bomo morali še moliti.«

»Da bi se je naših želodcev spomnil, je zamrmral Lucij.

»Kvintilijci niso bili nikdar skopuhi, se je vmešal Gaj.

»Toda bili so malokdaj doma.«

Umolknil so vsi, zakaj pojavil se je v dvorani visok, vitez suženj, črnook in črnolus Grk, ravno tako oblečen kakor vratar, v rdečo tuniko, in obstal pri stopnicah, ki so vodile v drugo sobo, katere je bila ločena od dvorane s težkim zagrinjalom. V levi roki je imel belo tančico, v desni srebrni krožnik, na njem pa majhen vrč z vinom in nekaj posodja s kruhom, sadjem in kadilom.

»On nas bo v resnici povabil po običaju pradedov, je zagodrel Lucij.

Obrniviši se k sužnju je rekel:

»Ali si opazil, s katero nogo je vstal danes tvoj gospod s postelje?«

Grk je položil prst na usta.

V sosadni sobi so se začeli hitri koraki. Klienti so zadrževali sapo... Neka odločna

dar so morali za ceno prispevati. Tudi se ne bo cestna voda odpeljajala v hlev kot je bilo doslej slučaj v Dolenji vasi! Hvala g. banu za to spremembo!

Razne novice.

(St. Jurij pod Kumom.)

Spet se moramo oglasiti, čeprav nimamo kaj vselega povedati. Letino smo imeli srednje; vsake stvari je bilo nekaj, tako da se bojo že kako pririntili za eno leto. Denarja pa ni nič. Kar pridelamo nima cene, če bi kaj imeli za prodajo in tako ne vemo, kje bi vzeli za davke, obleko, obutev in sol. — JRZ stranko smo tudi pri nas ustanovili. — Praznik Vseh svetih smo lepo praznovali in svoje molitve posvetili dušam naših rajnih. Pokopališče je bilo lepo okraseno. — Minuli mesec smo našo podružnico, kjer kraljuje naš priprošniški sv. Leonard, sv. Anton in sv. Egidij, temeljito popravili in prekrili. Bog povni dobrotnikom in mojmstrom, ki so delo dobro napravili!

Društveno življenje.

(Sv. Jakob ob Savi.)

Naše Prosvetno društvo je nanovo oživel, odkar se je vršil zadnji občni zbor, na katerem je bil izvoljen novi odbor, ki si je nadel za nalogo, da posveti vse svoje sile prosveti. Prefleko nedeljo smo priredili Krekovo proslavo ob priliki 70-letnice njegovega rojstva katere se je udeležila polna dvorana občinstva. Slavnostni govor je imel g. Jože Lebeda iz Dola, ki je povdarjal Krekove zasluge na narodnem, kulturnem in socialnem potju. Ko je v svojem govoru omenil še naslednika dr. Kreka našega notranjega ministra dr. Korčeca, je bil od občinstva prekinjen z burnim odobravanjem. Za njim je govoril še domači g. župnik, ki je kot Krekov osebni prijatelj, povedal marsikatero veselo iz Krekovega za naš narod tako zaslužnega življenja. Za nedeljo, 10. nov. opet vabimo na igro »Bele vrtnice«, ki bo v Društvenem domu ob 3 popoldne. Prijatelji, podprite nas v našem delu. Bog živi!

Lep praznik.

(Peče.)

V nedeljo 27. okt. so obhajali v Pečah obletnico kronanja kipa Kristusa Kralja. Kdo naj bi zamudil to slavnostno priložnost? Udeležba vernikov je bila veličastna. Krasen je bil pogled na množico, ki se je pomikala čez vas z kronanim Zveličarjem. Poleg Njega je stopalo v belih oblačilih dvanajst malih deklic. Globoko so segali zbrani glasovi pevskega društva. Tudi cerkveni govor prečastitega

g. dekana iz Moravč, je brez dvoma vsakemu navzočemu vžgal živo vero v Njega, ki je Kralj zemlje in neba. Naj Peče, ki v verskem oziru lepo napreduje, obhaja ta praznik z isto gorečnostjo še in še.

Iz dolenjskih Benetk!

(Kostanjevica.)

Tudi pri nas smo se spomnili žalostnih dni, ko smo pred leti izgubili toliko slovenske zemlje in svojih sorojakov, ki so ostali onstran meje. »Oj Doberdoba« so zapeli na praznik na pokopališču naši fantje in druge primerne pesmi, ki so nas sponile težkega udarca. V nedeljo na društvenem sestanku smo se te boleče točke še posebej dotaknili. — Pričela se je nadaljevalna šola. Tudi prej so s tem poskušali, toda ko so fantje zvedeli, da je gospoda pri banki upravi odklonila kot predavatelja g. župnika, so takoj vedeli, koliko je ura in je bilo vsega konec. Sedaj je ta šola obvezna. Pouk bo ob četrtkih in nedeljah. Najprej se začne za fante, čez kak teden pa tudi za dekleta. — Pravijo, da je tudi pri nas nekaj pravlarjev, ki iščejo vsake prilike, da morejo soseda spraviti pred sodišče in v škodo. To je prav gotovo umazana zloba. Samo da sosedu škoduje!

Regulacija Grosupeljske.

(Grosuplje.)

Ze dolgo časa se govori o regulaciji Grosupeljske. Ob vsakem večjem deževju prestopi bregove ter dela škodo. Zato ni čudno, da je nad 2000 ha zamočvirjenega sveta, tam v Račni jim pa skoro vsako leto pobere povodenj prideleke. Lansko leto so gospodje banke uprave merili ob naši Grosupeljski, ki teče vse križem krašem, da izdelajo regulacijski načrt. Če je ta regulacijski načrt napravljen, ne vemo. Nujno potrebno bi bilo, da se z delom prične, saj imamo pri nas dovolj brezposelnih in revežev, čeprav imamo pri nas tudi veliko bogatinov — na dolgovih. Obstaja bednostni sklad, sklad za javna dela in še ne vem kaj. Mišlim pa, da bi se brezdvomno izplačala osušitev nad 2000 ha močvirnega zemljišča.

Novice.

(Šmartin v Tahinju.)

Dne 25. oktobra je bil ustanovni občni zbor JRZ. Veliko je bilo navdušenosti in z veseljem je bila stranka sprejeta. Vsi smo se ji kot nekdanji pristasi SLS pridružili, in celo nekateri pristasi bivše JNS so pristopili. Volitve so po-

teklo popolnoma zadovoljivo, predlagana je bila samo ena lista, in je bila soglasno izvoljena. Odboru predseduje pos. Alojz Frontini. — Na praznik Kristusa Kralja je imela župnija jako lepo žalno slovesnost. Ob 10 dopoldne je daroval sv. mašo p. Bernardin Mlakar iz Kamnika za vse padle vojake župnije Šmartin, katerih je bilo 48. Nato je bil govor p. Mlakarja in odkritje spomenika padlih vojakov. Pomnoženi pevski zbor je zapel žalne pesmi. Marsikatero oko je med petjem teh pesmi postalo rošno. Padle junake smo počastili s tem, da smo jim postavili spomenik, ki so ga naša dekleta lepo okrasila. Glavne zasluge za spomenik ima g. Ivan Burja. Spomenik je lepo delo kamnoseškega mojstra gosp. Franja Levca iz Mengša.

Lepi, trpežni,
solidni stoli

tvrdke

Remec-Co

po
ceni
Din

1950

Praktični —
vsled odlične kvalitete in cenenosti
— za vsakogar!

roka je odgrnila zaveso z nervoznim gibom in na temnem ozadju se je pojavila postava mladega možkega.

Istočasno se je razlegel v dvorani klic, ki je privzrel iz mnogih prsi:

»Pozdravljen v Rimu, naš varuh in kralj.«

Ko je klic utihnil, se je oglašil »kralj in varuh« z ostrim glasom, ki je odmeval kot vojaško povelje.

»Pozdravljeni, prijatelji mojega rodu! Iz rok grškega sužnja je vzel beli pajčolan, ga vrgel čez zglobov in šel po stopnicah k oltarju. Tu se je nagnil nad žerjavico in govoril z razprostrtimi rokami.

»Daj, sveti ogenj, da bi bili vedno srečni. Ti, ki si neumrljiv, vedno lep, mlad in bogat, ti, ki živiš in ogrovaš, sprejmi radovoljno naše darove, pa nam daj srečo in zdravje!«

Med tem obredom so se začudeno spogledovali klienti med seboj. V njihovih očeh so se vneli zlobni bliski, a takoj ugasnili pod trepalnicami. Lucij je skril svoj porogljiv smeh v gubah toge.

Ko je Publiji Kvintilij Var izročil Grku pajčolan, so prihiteli v dvorano štirje sužnji in prinesli veliko mizo, obloženo z zajtrkom. S poželjivimi očmi so popadli klienti vrče in posode. Bilo je pa samo vino, kruh in sadje.

»Prosim, okrepčajte se,« je rekel Publiji Kvintilij in sedel na prestol.

Bil je vitek, srednje rasti, z okroglim trakom rimskega patriarha, star komaj malo nad trideset let. Široko čelo, orlovski nos in trdo zaprta usta, vse je sliče lo jastrebu. Ponos in neupogivost volja je bila posebna poteza tega suhega, popolnoma obritega obraza. Iz njega je odsevala hladnokrvna odločnost, ki ne pozna usmiljenja ne do sebe ne do drugih.

Ko je tako miroval, malomarno oprt na

naslonjalo, z naprejo potisnjeno spodnjo ustnico, mrkimi očmi, se je zdel jak kljub slabotnemu telesu.

Ni imel na sebi ne mehkih oblačil niti dragih kamenov. Odet je bil v togo iz preproste volne, njegove krepke noge so ticala v težkem vojaškem obuvalu, na levi roki pa se je blestel samo prstan rimskega viteza. Edini znak visokega stana, ki ga je zavzemal, je bil širok skrlatni rob, ki je krasil njegovo haljo.

»Prosim, pokrepčajte se,« je ponovil, ko so se klienti, boječ se njegove resnosti, strahoma pomikali k mizi. »Bogatih zajtrkov pri meni ne boste dobili, saj tudi naši očetje niso jedli več ali boljše, pa so si podjarnili vse barbarske narode.«

Ko se je pa obrnil k grškemu sužnju, je pristavil:

»Artemidor, daj mi kruha in vina.«

Gibčni Grk je skočil kot verveca, se vstopil pred gospodarja ter se ljubeznivo poklonil.

»Stoj ravno in se ne posmehuj hinavsko,« je rekel Publiji Kvintilij in nesel v usta kosček belega peciva. »In dišave čutim zopet pri tebi. Da ne bo več tega!«

»Kakor si ukazal, gospod,« je zastokal suženj in zardel do las.

Klijenti so po zgledu svojega patrona obkolili mizo in poželjivo segali po vrču, katerega sta polnila dva sužnja. Kmalu so bili vrči prazni in cela gora kruha je izginila. Lucij si je tedaj, ko služabniki niso pazili, skril nekaj pesti sadja za tuniko. Isto so storili tudi drugi.

»Ubožnejši Rimljan, zlasti pa suženj, je nosil samo volneno tuniko, kar odgovarja naši srajci. Ker je siromaki nisc dajali v perilo, je udih tunika od potu razširjala neprijeten duh.

Zajtrk je bil kmalu končan.

»Po prastarem, rimskem običaju,« se je oglašil sedaj Publiji Kvintilij, ki so služabniki odnesli posodo z ostanki, »bom vaš varuh po davnem običaju. Tudi v senatu in pri sodišču bom podpiral vaše zadeve, kadar koga od vas pozove pretor ali edil. Vaše skrbi bodo naše vedno odmev v mojih ušesih in vaše potrebe odprte roke. Približajte se in govorite, kaj naj za vas storim.«

Pregledal je zbrane a hladni pogledom, ki ni vzbujal zaupanja, in kal.

Klijenti so nekaj časa molčeli in se vprašujoče spogledali.

Prvi se je zavedel Lucij, položil roko na prsi in začel:

»Slava tebi in čast, naš varuh, slavni potomec slavnih prednikov, za ljubeznive besede, s katerimi si obljubil, varovati kliente velikega rodu Kvintilijev.«

»Slava, slava!« so zaklicali drugi navdušeno.

»Vsemu svetu je znano,« je nadaljeval Lucij, »da so bili že od nekdaj varuh in klienti ena družina, da so bili vedno skupaj, bodisi v boju ali pri sodišču ali pri volitvah. Patron je ščitil klienta, klient pa je dal glas varuhu. Toda prišli so drugi časi, in z njimi drugi običaji. — Naj jih Pluton odnese! — ti novi časi in nove razmere so uničili temelj, na katerem je vstajel veliki, sveti Rim. Varuh se ne zmeni za klienta, klient pa revnejši od sužnja, se potika med drhaljo. Za kvirite so napočili težki časi. Zita nam niso delili še celo leto iz državnihi žitnic; stanovanje, obleka, živež, vse se je podražilo, beda vlada po naših mrzlih skrivališčih na podstrežjih.«

Lucij je hotel še govoriti, a besedo mu je ustavil varuh. Publiji Kvintilij je dvignil roko in rekel:

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Nekateri ruski izobraženci v Berdjansku so Senčarja, Matjašiča in mene precej postrani gledali. Ni jim šlo v glavo, da ta in ta ruški šolan človek nima službe, mi ujetniki »sovražniki« Rusije pa imamo lepe plače in udobno živimo. V tem smislu so se pritožili na sovjet. S Senčarjem sva šla h komisarju za delo in mu razložila svoj položaj. Komisar naju je potolažil, češ, ostala bosta na svojem mestu. »Reven avstrijski ujetnik ni naš sovražnik,« je dejal, »ampak ruski baržuj je naš vrag. Proti njemu se borimo.«

Med glavnimi točkami miru med Nemčijo in Avstrijo ter Sovjetsko Rusijo je bila zahteva, da se boljševiki ne bodo borili proti Ukrajincem. Na papirju je bilo vse to lepo zapisano in podpisano. Saj so izvenukrajinski komunisti pustili usodo Ukrajine njeni lastni volji. Pač pa so se zoperstavili ukrajinskim vodilem možem (ukrajinski radi) ukrajinski boljševiki. Vršili so se boji za vsako mesto in vsak večji kraj. In težko, da bi sami Ukrajinci zmogli ukrajinske boljševike, ako bi ne bili Ukrajincem — veljakom priskočile na pomoč avstrijske in nemške čete, ki so po medsebojnem dogovoru začasno zasedle Ukrajino.

Ze koncem februarju sem doznal, da je Kijev v avstro-ukrajinskih rokah.

Sredi marca so šepetali, da so ukrajinske in avstrijske čete že pred Jekaterinoslavom in da se vrši hud boj med njimi in boljševiki četami.

Zadnji mesec nam je boljševiški sovjet dvignil plačo od 185 na 300 mesečnih rubljev. Mi trije smo bili plačani kakor drugi ruski služabniki. Za vsakega otroka je dobil vsak 50 rubljev na mesec več. Torej denarja kot peska, čeprav je bil rubel nekaj manj vreden kakor v carskih časih.

Nekaj drobižal Neko nedeljo sta prišla s kmetov Andrej in France Pirc. Par dni smo se s prijateljem iz Cruega vrha prav dobro imeli. — Neko je vprašal v avstrijskem parlamentu — tako sem čital v ruskem časopisu — zakaj se strogo ravna z Avstrijo, ki so prišli iz ruskega ujetništva. Vojni minister je odgovoril, da je vzrok ta, ker se je večina ujetnikov navzela boljševskega duha. — En dan govore, da je Jekaterinoslav padele, drugi dan trdijo, da so to mesto zopet zavzele sovjetske vojske. — S Pircem sva šla v berdjanski hotel »Paris«. Tam je bilo 6 slovenskih oficirjev, ki so se tudi umikali, pred kom, ne vem. Med njimi je bil tudi Lisjak iz Stajerske. Oficirji so povedali, da je boljševiški štab v Pologah, nedaleč od Orehova na severu od Berdjanska. — Pomnoženi Sovjet v Berdjansku je sklenil, da pristopi berdjanski okraj h Ukrajini, ampak le k Sovjetski Ukrajini. — V Berdjansku so razsajale tiste dni koze in je bilo več slučajev tifusa. — Za 2 para nogavic sem dal 6 rubljev, 2 funta salame je veljalo 9 rubljev, 1 škaltjica »biksa« pa 1.50 rublja. Globin je bil seveda še veliko dražji.

Krajni časopis »Berdjanske novosti« od 7. aprila 1918 poroča v dopisu iz Astrahana ob Volgi tudi sledeče:

»Na stran sovjeta je med drugim stopilo nekaj stotin avstrijskih vojni ujetnikov. Oni so izjavili, da je jezik ruske delavske revolucije razumljiv delovnemu ljudstvu vseh plemen in vseh narodnosti in da hočejo vseskozi podpirati sovjetsko oblast. Po povratku v domovino pa se bodo zavzeli, da zavladajo tudi v njih državi isti red, kakor ga je uvedla delavsko-kmetijska ruska republika.

Zanimiva je radio-brzojavka, poslana Rusiji in vsemu svetu od L. Trockega, predsednika sovjetskega mirovnega odposlanstva iz Brest-Litovska. Dotična poslanica z dne 10. februarja 1918 ima sledečo vsebino:

Tovariši! Pogajanja za mir so končana! Nemski kapitalisti, bankirji in veleposestniki,

podpirani od molčečega sodelovanja baržuzarje so predložili našim tovarišem, članom mirovnega odposlanstva pogoje, pod katere ne more dati svojega podpisa rusko zastopstvo, Vlade Germanije in Avstrije hočejo pribiti dežele in narode, zasedene s silo orožja, ohraniti za se. Ruska narodna oblast delavcev in kmetov ne more dati k temu svoje odobritve. Mi nečemo podpisati mira, ki nosi s seboj gorje, jezo in trpljenje milijonov delavcev in kmetov. Vendar pa ne moremo in tudi ne bomo več sodelovali v zvezi s carji in kapitalisti v vojni, zavlečeni po carjih in kapitalistih. Mi nečemo bojevati in tudi ne bomo bojevali s prav takimi, kakor smo mi, z nemškimi in avstrijskimi delavci in kmeti. Mi ne podpisemo miru veleposestnikov in kapitalistov. Naj vedo zdaj nemški in avstrijski vojski, kdo jih goni v vojno in zakaj jih goni. Naj bodo prepričani, da se mi z njimi nečemo boriti. Naše odposlanstvo je v polni zavesti svoje odgovornosti pred ruskim narodom in pred zatiranimi delavci in kmeti vseh dežel izjavilo 29. januarja 1918 sledeče:

V imenu sovjeta narodnih komisarjev, vlada federativne ruske republike s tem obvešča vlade z nami vojujočih in neutralnih držav, da ne podpisemo mira, ki mu je svrha nasilna ugrabitev tujega ozemlja. Rusija proglašja s svoje strani, da je vojna z Germanijo, Avstro-ogrsko, Turčijo in Bolgarijo končana. Istočasno so dobile ruske armade poziv, da se demobilizirajo na vsej fronti. Brest-Litovsk, 10. februarja 1918. Predsednik ruskega mirovnega odposlanstva, narodni komisar za zunanje zadeve L. Trocki; člani odposlanstva: A. Bicenko, narodni komisar za državno imovino B. Karelli, Joffe, Pokrovski, Medvedev, ukrajinske republike narodni komisar za vojno Sahraj, tajnik odposlanstva Karahan. — Dodatek: V zvezi s tem zaukazujem, da se o vsem tem čimprej obvesti celotna ruska armada. Vrhovni glavni poveljnik B. Krilenko — (Dalje.)

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

7. Pogled nazaj in naprej.

Kar se vrši že osemnajst let v neizmerni Rusiji, je vključ vsem krvavim grozotam in zaslepljenim znotam svetovno zgodovinski dogodek prvega reda, ki bo nedvomno zarezal globoke brazde v zgodovino vsega človeštva. Ko se je pred poldrugim tisočletjem podirala mogočna rimska država in je nastopalo krščanstvo svojo zmagovalno pot, se je tresel ves svet, prav tako kakor odmevajo sedanji dogodki v Rusiji že skoro dve desetletji po vsej zemeljski obli. Kaj se podira in kaj nastaja sedaj? Kdo ve to že danes! Morda se res podira liberalni kapitalistični družabni in gospodarski red, ki je v bistvu prav tako kakor komunizem zgrajen na brezbožni materijalizem. Toda ali ga bo res zamenjal komunizem? Tudi druge velike zgodovinske preobrazbe so prebrodile celo vrsto stopenj, preden jim je življenje samo skovalo svojo končno vsebino in obliko, ki sta ostali človeškim očem v naprej zaprti. Kajti kdo pozna pota božje previdnosti?

Kar nastaja danes v Rusiji, je svetovno zgodovinska novost. Dočim je narekovala boljševikom prve korake slepa strast po oblasti, da odpravijo in maščujejo krivice prejšnjega, napol kapitalističnega, napol fevdalnega družabnega reda, jih pa danes nujno tira naprej nagnonska potreba samoohranitve. Njih cilj je zgraditi komunistični družabni red, temelječ na surovem materijalizmu, os bodočega družabnega reda v komunističnem gospodarstvu, se jim vendarle ravno ta nehoče izmaličuje v državni kapitalizem. S pravo azijsko brezobzirnostjo so v znatni meri zlomili stoletno rusko brezbrilnost in topost ter nagnali poldrug sto milijonski narod, da prenaša strašne žrtve za cilj, ki ga niti točno ne pozna, a se mu vendarle nagnonsko upira.

Ruski komunizem je ustvaril absolutistično državo, ki jo vodi le ozir na ohranitev politične moči in ki ne računa s sedanjostjo, temveč z bodočnostjo, ker ne pozna časovne omejitve. Ne pozna pa tudi mirovanja, kajti

dosedanji uspehi so tako skromni, da mora neprestano in z vsemi sredstvi vzdrževati vsaj upanje v bodočnost, obenem pa paziti, da ne zaneti prehudega nezadovoljstva vsaj s tem, da bi kak sloj docela izločila od žrtev. Toda vprašanje je, če bo ruski narod tudi s tem trajno zadovoljen. Uspeli bi boljševiki le, če bi sledil njih zgledu še ostali svet, kar vedo tudi sami prav dobro, toda če se jim njih drzni poizkusi ponesrečijo, bo povzročil razočaranje narod prej ali slej strašno zmešnjavo. Mnogo zavisi že od tega, če je kapitalizem zmožen prilagoditi se resničnim in nujnim potrebam življenja in sveta, ki za enkrat po dveh tretjinah še ni kapitalističen. Kapitalizem se poslužuje že ves čas predvsem tehnike, toda ta služi končno lahko vsakemu redu: komunističnemu kakor kapitalističnemu, ali pa tudi nekemu drugemu, ki ga še ne poznamo, pa se mu že bližamo. Za to prilagoditev se mrlično hori tudi komunizem, toda vsa njegova miselnost se človeški naravi upira vsaj toliko kot kapitalistična.

Ruska revolucija je prekosila po svojih grozotah vse dosedanje in ni večje laži kot trditev, da je boljševizem osvobodil ruskega človeka. Boljševiki označujejo teror kot svoje oblasti, a človeška narava neutešljivo stremi po svobodi, stremi v brezbrežje, v nematerijalistični svet, ki ga matirijalistični komunizem sploh zanika in išče rešitev vseh neskončnih življenjskih vprašanj v golem izboljšanju materijalnih življenjskih okoliščin, česar pa doslej še tudi ni najmanj ni bil zmožen doseči. In svoboda, ki je neločljivo združena s človeškim dostojanstvom sploh, komunizem načelno zanika, ker tirja suženjsko pokorščino. »Svoboda je meščanski predsodek«, je dejal Lenin ter uvedel armado ovaduhov, Čeko, GPU, nečloveška trpinčenja, brezpravnost, pregnanstva, živinske morije celih slojev itd. To je npravo materijalističnega komunizma. Prinaša prevrednotenje vseh vrednot dosedanjega človeštva: kar je bil včeraj vzor, je danes zločin, kar je bila včeraj podlost, je danes čednost. Lenin je dejal: »Po našem mnenju je npravostvo popolnoma podrejeno razrednim koristim. Npravo je vse, kar lahko služi uničenju stare izkoriščevalske družbe... Komunistična npravnost je istovelna z bojem za utrditev

RAZNO

Zopet inczemski kapital. V Fojnici pri Sarajevu bo v kratkem cdprt nov rudnik zlata, v katerem bo v začetku zaposlenih 150 delavcev. Ker je pa žila zelo bogata, se bo pozneje število delavcev povečalo. Rudnik bo izrabljala neka angleška družba, katere sedišče je v Londonu. Zanimiv bi bil odgovor na vprašanje, zakaj se za izrabljanje tega zlatega rudnika ni našo domačega kapitala. Zlati rudnik v Fojnici je prvi rudnik plemenitih kovin v Bosni.

— V juvo lajviji bodo med tem, ko bo dobiček izkoriščanja odšel v Anglijo, ostala le izsušena telesa jetičnih jugoslovanskih državljanov.

Brezposelnost v Dalmaciji. Po statistiki splitske Delavske zbornice je bilo na področju primorske banovine v mesecu marcu 1935 nezaposlenih 6811 delavcev raznih strok; med temi 1465 ne-kvalificiranih. Napram brezposelnosti v istem mesecu l. 1934. je številka večja za 1363, kar dokazuje, da brezposelnost še vedno raste. Samo v splitski cementni industriji je 705 delavcev brez posla, kar je razumljivo radi zastaja v stavbni stroki.

564.125 litrov piva je vzlic gospodarski krizi povzila Ljubljana v preteklem letu.

2

